

“2025 bizim için bir fırsat senesi olabilir”

Ülkemiz ekonomisi açısından belirsizliğin çok yüksek olduğu 2024’ü OVP açısından değerlendirdiğimizde, cari açıktan işsizliğe ve beklenmedik deprem harcamalarına rağmen bütçe disiplininden CDS primlerine kadar birçok parametrede iyileşme olduğu görüyoruz. Enflasyondaki katılığın sürmekte olması ve hâlâ bir direnç göstermeye devam etmesi ise yeni yıldaki en önemli konumuz olacak.

Dünyada izlenecek ve belirleyici olacak olan konuların başında kuşkusuz 20 Ocak tarihinde ABD’de başkanlık görevini ikinci kez devralan Trump ile birlikte başlayan yeni dönemin küresel ticarete ve büyümeye etkileri olacak. Trump’ın Çin, Kanada, Meksika’dan başlayarak birçok partnere dönük dış ticaret vergilerini artırma vaadi ve son olarak BRICS üyesi ülkelerin “ticarette ABD doları kullanmalarını durdurma maruz kalacakları” yönündeki söylemleri, küresel ekonominin ciddi bir şekilde ticaret gerilimleri riski ile karşı karşıya kalabileceğine işaret ediyor.

Belirsizliğin çok yüksek olduğu böyle bir dönemde Türkiye, bir yandan ihracatında ürün ve ülke çeşitliliğini artırarak olası şoklara karşı tamponlarını güçlendirmeli, ihracatta ürün verimliliğini/kalitesini artıracak yapısal reformları hayata geçirmeli ve küresel tedarik zincirlerindeki olası değişikliklerden maksimum şekilde yararlanabilmek için hazırlıklı olmalı.

Dünyada böylesine gerilimli bir sürece girilirken; bizim de hükümetin de mutabakatta olduğumuz temel konunun enf-

ERDAL BAHCIVAN
İSO Yönetim Kurulu Başkanı

Eğer çok anormal birtakım gelişmeler olmazsa, istikrarı bozacak gelişmeler yaşanmazsa, Türkiye’ye 2025’te 2024’ten daha güçlü bir yabancı kaynak girişinin olacağını düşünüyorum. Hem uzun vadeli yatırımda hem Türkiye’ye nakit akışında, kaynak akışında 2025, 2024’ten bence daha olumlu bir görüntü verecek.

lasyon olduğunu söylemek istiyorum. Enflasyonun şu anda ekonomide mücadele edilmesi gereken en önemli konu olduğunu düşünüyoruz. Bugüne kadar belli bir aşamasını başardığımız, ama daha da aşağılara çekme konusunda daha gitmemiz gereken çok daha uzun bir yol olan bir enflasyonla mücadele gerçeğini göz ardı edemeyiz. O nedenle 2025’in de en önemli günde-

mi, çözüm bulmamız gereken en önemli çözüm konusu; enflasyonu hayatımızdan çıkarmak olmalı.

Trump etkisi ve Avrupa’daki siyasi istikrar risklerinin belirleyici olmayı sürdüreceği bir dış dünya konjonktürünün yanı sıra içerdeki enflasyonla mücadelemiz çerçevesinde değerlendirdiğimizde 2025 yılı ekonomide 2024 yılından daha zor geçecek

diyemem ama çok daha kolay geçmez. Enflasyonla mücadele daha devam edecek. Çünkü öyle yüksek bir tahribat var ki yani onun yararlarının sarılması daha biraz zaman alacak. Biraz daha zaman ihtiyacımız var.

Tabii enflasyonla mücadele edilirken ciddi fedakarlıklar olması gerekiyor. Eğer finansal istikrarın sağlanması ve bize çok büyük bedeller ödeten enflasyonun ortadan kalkması için bir fedakarlık gerekiyorsa biz **sanayiciler** olarak, her türlü fedakarlığı yapmak ve bu sabrı gösterme noktasında kararlıyız. Tabii sektörlerimiz arasında hakikaten bu konuda giderek zorlanan, adeta sabır taşı kırılan ama ona rağmen mücadele gücünden vazgeçmeyen sektörlerimiz, firmalarımız var, **sanayicilerimiz** var. Ve bu mücadele, enflasyon mücadelesi devam ederken, bu denli fedakarlık gösteren ve rekabet gücü noktasında zorlukları giderek artan bazı sektörlerle dönük iyileştirici bir bakış açısının geliştirilmesini gerektiğini her fırsatta dile getiriyoruz. Bu konular hükümet yetkilileri tarafından ciddiye alınıyor. En azından bu fedakarlığı çeken ve bu fedakarlıkla enflasyon mücadelesine katkı da sunan belli kesimlerin haklı gerçeklerine ve serzenişlerine empatiyle yaklaşmak gerekiyor.

Yıllardan beri Merkez Bankası’nın faiz kararı ile ilgili konuşmamayı prensip edinen, tercih eden bir anlayıştayız. Çünkü Merkez Bankası’nın bazı kararlar alırken kendine ait olan ve iyi de değerlendirdiğini düşündüğümüz verileri var. Geleceğe dönük bakış açısı, geleceğe dönük tehditler, geleceğe dönük dünya

gelişimleri... Okadar çok ve farklı parametreden bakan bir Merkez Bankamız var ki yani onların yaptığı en temel iş buydu eğer, bizim kalkıp da kendimize ait bilgilerle, kendimize ait verilerle bu konuya müdahil olmamız ve yorum yapmamızı ben şahsen çok doğru bulmuyorum. Önümüzdeki aylarda da alacağı tüm kararlarda enflasyonla mücadeledeki bu kararlılığın etkisini göstereceğine inanmak istiyorum, inanıyorum.

Sıklıkla altını çizdiğim gibi bizim için bütün öncelik enflasyonun kalıcı olarak düşürülmesindedir. Çünkü enflasyonda istikrarlı bir düşüş olduğu zaman zaten bizim için temel bir sorun olan faizlerin de düştüğünü göreceğiz. Yani öncelikle enflasyonun

sağlıklı düştüğünü ve sağlıklı düşüşünü toplumun kabullenmesi ve bunu da rakamlara dökmesi gerekiyor.

Türkiye çok potansiyeli olan bir ülke. Fakat ne yazık ki son yıllarda muhtelif nedenlerden dolayı biz kalıcı yabancı sermaye noktasında bu potansiyeli doğru ve yeteri kadar kullanamadık. Biz uluslararası ekonomistlerin ve ekonomistlerin finansal istikrar ve ekonomik kredibilite noktasında güveni tekrar tesis ettiğimiz anda, ülkemize farklı konularda, farklı alanlarda yeni yatırımların gelebileceği noktasında, benim inancım çok yüksek. Tabii CDS bu güven parametrelerinden sadece bir tanesi. Son aylarda ciddi bir yükseliş içinde olan kredi değerlendirme kuruluşla-

rının verdiği notları da iyi değerlendirmek gerekiyor. Bunların hepsi de objektif birtakım analizlerle, objektif birtakım çalışmalarla ortaya çıkan değerlendirmeler. Bunların her birinin her geçen gün daha iyiye gidiyor olmasının, CDS'in istikrarlı bir şekilde aşağı doğru iniyor olması bu açıdan değerli. Bu konuların en azından yabancıların Türkiye'ye bakış açısına olumlu katkı yaptığını ve yapacağını düşünüyorum. Bu nedenle eğer çok anormal birtakım gelişmeler olmazsa, bu stabiliteyi, istikrarı bozacak gelişmeler yaşanmazsa, Türkiye'ye 2025'te 2024'ten daha güçlü bir yabancı kaynak girişinin olacağını düşünüyorum. Hem uzun vadeli yatırımında hem Türkiye'ye nakit akışında,

kaynak akışında 2025, 2024'ten bence daha olumlu bir görüntü verecek.

Enflasyonla mücadelede uzun vadeli bir kalıcı güven oluşursa zaten bundan daha büyük bir teşvik olamaz. Onun yanında da birtakım yapısal konularımız var, yapısal sorunlarımız var mutlaka çözmemiz gereken. Bizim yapısal reformlar diye adlandırdığımız, artık onlara biraz daha vakit ayırmamız, biraz daha zaman ayırmamız gerekiyor. Bu temel konuyu ortadan kaldırıp, ekonomimizin adım atılmasını beklediği yapısal konulara da iyileşme olacağı noktasında bir izlenim edinebilirsek, 2025 yılı bizim için bir fırsat senesi olabilir ve Türkiye'nin bu fırsat senesini daha iyi kullanması lazım.

Alışkanlıklar değişti, tüketim arttı, Türkiye'nin ihracatı ambalaja sarıldı

Pandeminin ardından dünya genelinde ambalajlı ürünlere olan talebin artması hem iç pazarı hem de dış ticareti büyütüyor. Yılda 2 milyar doların aşkın dış ticaret fazlası veren Türkiye ambalaj **sanayisinin** 2025 gündeminde dijitalleşme, yenilenebilir enerji, katma değerli üretim ve yurt dışında satın alma yoluyla büyüme var. Ambalaj, ABD'yi hedef pazar olarak görüyor. 2030 yılında iç pazarda 40 milyar doları aşmayı, ihracatta 10 milyar dolara ulaşmayı hedefliyor.

İMAM GÜNEŞ
EKONOMİ Gazetesi İhracat Editörü

Türkiye'nin en hızlı gelişen sektörlerinden olan ambalaj **sanayi**, gelecek yılların da en önemli sektörleri arasında yer alıyor. Katma değerli üretimi ve dünyada ambalajlı ürüne yönelimin artması sektörün büyüme potansiyelini ortaya koyuyor. Türkiye, bu noktada kişi başı tüketimindeki potansiyeli ve coğrafi konumuyla hem yabancı yatırımcıları cezbediyor hem dış ticarete talep toplamaya devam ediyor.

Bugün yaklaşık 3 bin şirket, plastik, kağıt-karton, metal, cam ve ahşap ambalaj olmak üzere beş ana grupta üretim yapı-

yor. Yoğun olarak İstanbul, İzmir, Bursa, Ankara, Konya, Kocaeli, Gaziantep, Adana, Kayseri ve Manisa'da faaliyet gösteren firmalar arasında yurt dışı yatırımlar yapanlar da var. Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu'na (GTİP) göre, cam ambalajda Şişecam, metal ambalajda Sarten gibi güçlü Türk firmaları faaliyet gösteriyor.

İSO İLK 1000 LİSTESİNDE 55 FİRMA AMBALAJ FİRMASI VAR
İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ve Türkiye'nin

İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listelerine 2023 yılında ambalaj sektöründen 55 firma yer aldı. Bu firmaların üretimden satışlarının toplamı da bir önceki seneye göre yüzde 21 artışla 221,7 milyar TL'ye çıktı. Ambalaj Sektörünün yıllık değişimine bakıldığında İSO ilk 1000'de yer alan firmaların sayısı 62'ten 55'e düşerken, bu firmaların gerçekleştirdiği üretimden satışlar ise yüzde 21 arttı. Ambalaj sektöründeki firmalar, İSO 1000 listesinde yer alan tüm firmaların üretimden satışlarının yüzde 3'ünü, ihracatlarının ise yüzde 1,2'sini oluşturdu.

SEKTÖR, 2 MİLYAR DOLARI AŞKIN DIŞ TİCARET FAZLASI VERİYOR

Ambalaj **sanayi** 2023 yılında Türkiye'de 25 milyar dolarlık pazar büyüklüğüne ulaştı. Dış ticarete güçlü bir pozisyona ulaşan sektör, geçen yıl 6,8 milyar doları aşkın bir ihracat yaparken, 2 milyar 257 milyon dolarlık dış ticaret fazlası vererek ülke ekonomisine önemli bir destek sağladı. 2024 yılını ise 7 milyar dolarlık ihracat ile tamamlamayı hedefleyen sektörün 2,5 milyar dolarlık dış ticaret fazlası

vermesi bekleniyor.

Sektör temsilcilerinin verdiği bilgilere göre ülkemizde yaklaşık 400 milyar dolarlık bir ekonomik hareket ambalajlarla sağlanıyor. 2030 yılını 10 milyar dolarlık ihracat ile tamamlamayı hedefleyen sektör, iç pazar büyüklüğünün ise 40 milyar doları aşacağını öngörüyor.

KÜRESEL TALEP ARTACAK

Dünyada önemi artan ambalaj ürünleri, ihracatta da öne çıkan

sektörlerin başında yer alacak. Sektör, hızlı kentleşme, nüfus artışı, yaşam standartlarının yükselmesi, tüketim alışkanlıklarındaki değişimler, alışveriş merkezlerinin yaygınlaşması ile perakende alışveriş eğiliminin artması, tüketim ürünlerine olan talep artışı ile her geçen yıl büyüme gösteriyor.

Küreselde de benzer bir tablo var. Ticaret Bakanlığı'nın hazırladığı sektör raporuna göre, gelişmekte olan bölgelerde harcanabilir kişisel gelirden yaşanan

artışlar tüketimi artırıyor ve artan tüketim sonucunda ambalaj talebi de yükseliyor. Örneğin, tüketiciler üzerindeki zaman baskısı nedeniyle çamaşır ve bulaşık makinesi gibi beyaz eşyalarda yaşanan talep artışı, sadece bu eşyaların paketlenmesi için gerekli olan ambalaj talebini değil, bu makinelerin çalıştırılması için gerekli olan ev bakım ürünleri talebini ve dolayısıyla bu ürünler için gerekli ambalaj talebini de artıracak.

Türkiye, en büyük 16'ncı ihracatçı ülke

Dünya ambalaj **sanayi** ihracatı yaklaşık 350 milyar dolar. Dünya ambalaj ihracatının yüzde 55'ini plastik ambalaj, yüzde 30'unu kâğıt-karton ambalaj oluşturuyor. Sırasıyla ihraç edilen diğer ambalaj ürün grupları metal, cam ve ahşap ambalajlardır. Dünyanın en büyük ambalaj ihracatçı ülkeleri Çin, Almanya, ABD, İtalya, Japonya ve Fransa'dır. Türkiye ise 2023 yılı ihracatıyla Avrupa'nın en büyük 6'ncı, dünyanın ise 16'ncı ihracatçı ülkesi konumunda yer alıyor. Son yıllarda basamak atlayan Türkiye ambalaj **sanayinin** büyüme potansiyelini gerçekleştirmesi halinde ilk 10 ülkesine girmesi muhtemel görünüyor.

Kibar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kibar ABD pazarı fırsat sunuyor

Gelecek yıl sürdürülebilir yatırımlarla daha da büyüyeceğiz. Doğu Avrupa, Kuzey Afrika ve Uzakdoğu ülkeleri de etkimizi artırmayı hedeflediğimiz pazarlardan. Özellikle Avrupa Birliği sınırları içerisinde yeni yatırım ya da hazır tesis seçeneklerini değerlendiriyoruz. Chicago merkezli, yüzde yüz Assan Alüminyum iştiraki olan Kibar Americas şirketimizle Kuzey Amerika'daki varlığımızı her geçen yıl daha da artırıyoruz. Avrupa'yla kıyaslandığında Amerika'daki hizmet kalitesi çok kötü. Bu nedenle Avrupa'daki hizmeti oraya taşıdığımızda talep artıyor, bu şekilde Amerika'da pazarımız büyüyor. Dijitalleşme yatırımları sürüyor. Yani sıra yenilenebilir enerji ile üretim temel hedefimiz.

Türkiye'nin en büyük 10 ihracat pazarı (2024-İlk yarı)

Ülke	Miktar (Ton)	Değer (USD)
Birleşik Krallık	147.720	289.929.941
Almanya	80.078	255.146.249
ABD	74.983	192.968.348
İtalya	146.467	182.377.890
Irak	157.303	176.759.486
Fransa	57.836	140.977.590
Romanya	51.010	108.552.052
Rusya Federasyonu	26.958	96.527.313
Hollanda	33.196	96.037.051
İspanya	43.649	94.606.260

Kaynak: Ambalaj **Sanayicileri** Derneği

ISO İlk 1000 İçindeki Ambalaj Sektörü Firmalarının Yıllık Değişimi

	2022	2023	Değişim (%)
Firma Sayısı	62	55	-11,29
Üretimden Satışlar (TL)	183.225.058.091	221.696.295.305	21
Ihracat (Bin\$)	1.488.576	1.371.601	-7,86

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası

ISO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN

2025 yapısal reformlarla kalıcı tedavi zamanı

Türkiye'nin kalıcı ve yapısal reformlarla finansal alanda atılan adımları desteklemesi gerektiğini vurgulayan **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Son yıllar, karşımıza çıkan krizlere karşı şok tedavisiyle geçti. Artık 2025 yapısal reformlara geçiş yılı olmalı" dedi. Bahçivan, DÜNYA'nın sorularını cevapladı.

Nurdoğan A. ERGÜN

nurdogan.arslan@dunya.com

Ekonomi yönetiminin finansal tarafta ortaya koyduğu uygulamaların kendini gösterdiğini söyleyen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, Orta Vadeli Program'da ortaya konan makro hedeflerin yapısal reformlarla desteklenmesi gerektiğini vurguladı. "Son 2-3 yıl karşımıza çıkan krizleri ve acil şokları tedavi etmeye dönük bir

Felaketlerde hepimizin payı var

Ülkemizde yaşanan tüm felaketlerde hepimizin skoru var. Tedbir alınması noktasında hiçbir kesim süttten çıkmış ak kaşık değil. İş bittikten sonra 2-3 tane sorumlu bulup 'bu işin önlenmesi adına ben ne yapabiliyordim' demiyoruz. Bu acı gerçeklerle yüzleşmemiz lazım.

Artık kâr fedakarlığının da bir sınırı var

Kabul etmek lazım ki çok zorlu ve tahribatı yüksek bir dönem yaşadık" dedi. Özellikle ihracat tarafında bazı sektörlerin ciddi anlamda artık rekabet gücünü kaybetti. Artık kar fedakarlığının da bir sınırı var.

dönem oldu" diyen Bahçivan, "Artık reformist fikirlerin ortaya konduğu bir dönemin kapısını açmamız lazım. 2025 ile Türkiye buna zaman ayırmalı" açıklamasını yaptı. Bahçivan, beklenen yapısal reformların detayları hakkında şu değerlendirmeleri yaptı: "Adalet mekanizması gerek yerli gerek yabancı yatırımcıya çok daha güçlü bir güvence verecek bir boyuta gelmeli. İş gücü tarafındaki istihdamın eğitimle birlikte yürütülmesi son derece önemli. Lojistik, tarım tarafında yapılması gerekenler çok önemli. Verimlilik noktasında atılacak adımlar, teşvik ve uzun vadeli planlamaya dönük bakış açısı kültürünün oluşması, kamudaki reform son derece önemli." s04

"Merkez Bankası'na baskı yapmak doğru değil"

Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele ve finansal istikrara dönük izlediği politikaları değerlendiren Bahçivan, "Merkez Bankası bir ülkede korunması gereken en güçlü markaların başında yer alıyor. Çünkü paranızı emanet ettiğiniz yer. Oradaki oluşacak bir kredibilite ve güven zafiyeti, bir sürü farklı bedeller ödenmesine neden oluyor. O nedenle Merkez Bankası'nın faize dönük 'erken indir', 'biraz geç indir' baskısının altında kalmasını doğru bulmuyorum. Bırakalım kendi asıl işi kendilerine ait olan farklı farklı veri setleriyle, bilgi setleriyle, öngörüyle en doğru şekilde yapsınlar. Bizim Merkez Bankası'na çok fazla artık takılmayıp diğer alanlardaki konuları öne çıkarmamız lazım" diye konuştu.

Yabancı Türkiye'deki fırsatları kokluyor

2000-2015 yılları arasında farklı sektörlerdeki o çok güçlü yabancı sermaye akışı yaşadık. Ardından bir süreliğine sihrimizi kaybettik. Şu anda yabancı yatırımcı fırsatları kokluyor. Japonlar Türkiye'ye ilgi göstermeye başladı. BYD ile başlayan bir Çin gerçeği var. Bunlar geleceklere rehber olacak yatırımlar.

2025'te de mucizevi bir değişim olmayacak

Merkez Bankası'nın faizleri ufaktan da olsa indirmeye başlaması, enflasyonla ilgili yavaş yavaş da olsa olumlu gelişmelerin yaşanması, Türkiye'nin kredi risk priminin 700-800'lerden 250-260 gelmiş olması, verilen mücadelelerin boşa gitmediğini gösteriyor. Onun için **sanayiciler** olarak fedakarlığın bir müddet daha devam edeceği gerçeğini göz ardı etmiyoruz.

"Finansal politikalar şok tedavisi, kalıcı çözüm yapısal reformlar"

Türkiye'nin kalıcı ve yapısal reformlarla finansal alanda atılan adımların desteklemesi gerektiğini vurgulayan İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Son yıllar, karışmışa çıkan krizlere karşı şok tedavisiyle geçti. Ama artık 2025 yapısal reformlara geçiş yılı olmalı. Türkiye, bir an önce yüksek teknolojiye kaymak zorunda. Artık bilek gücüyle başarı hikayesi yazmamız çok gerçekçi değil" dedi.

Nurdoğan ARSLAN ERGÜN

Ekonomi yönetiminin finansal tarafa ortaya koyduğu uygulamaların adım adım kendini gösterdiğini söyleyen İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Orta Vadeli Program'da ortaya konan makro hedeflerin yapısal reformlarla desteklenmesi gerektiğini vurguladı. "Son 2-3 yıl, karışmışa çıkan krizleri ve acil sokulara tedavi etmeye dönük bir dönem oldu" diyen Bahçivan, "Ama artık vücutta daha uzun vadeli, sağlıklı bir şekilde yaşatacak, reformist fikirleri ortaya koyduğumuz bir dönem başlamış olmamız lazım. 2025 ile birlikte Türkiye buna zaman ayırmalı" açıklamasını yaptı. Gelinen noktada "yapısal reformların" artık kaçınılmaz olduğunu vurgulayan Bahçivan'a göre, sadece Merkez Bankası politikalarıyla, sadece finansal politikalarla gelinenelecek yerin bir sınırı var. Türkiye'nin ihtiyaçları olan yapısal reformlara çok hızlı bir şekilde el atılması gerekliliğine işaret eden Bahçivan, beklenen yapısal reformların detayları hakkında şu açıklamaları yaptı: "Adalet mekanizmasını gerek yerli, gerek yabancı yatırımcıya çok daha güçlü bir güvence verecek bir boyuta gelmesi, kesinlikle önemli. Eğitim, iş gücü tarafındaki istihdamın etkinlikle birlikte yürütülmesi son derece önemli. Lojistik, tarım tarafında yapılabilecekler çok önemli. Verimlilik noktasında atılacak adımlar, teşvik ve uzun vadeli planlamaya dönük bakış açısı kültürünün oluşması, kamudaki reform son derece önemli. Sadece bunlar bile Türkiye'nin, hızlı bir şekilde gündemine alması gereken konular."

"2024'te en büyük fedakarlığı sanayi sektörü yaptı" 2023 yılı ortasında başlayan ekonomiyi tekrar toparlama ve yeniden rehabilite etme döneminin ikinci yılına doğru gittiğini söyleyen Bahçivan, "Kabul etmek lazım ki çok zorlu ve tabii ki yüksek bir dönem yaşadık" dedi. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Merkez Bankası'nın çok ciddi bir inşaat Ortada Vadeli Programı uygulamaya başladığını ve tüm destekleri arkalarına aldığını dile getiren Bahçivan, "Çünkü ülkedeki en önemli eksik olan nokta gerek yurt içi, gerekse yurt dışında Türkiye'nin tekrar güvenirliğini ve kredisini oluşturmakta geçiyordu. Bunun için de ekonomi biliminin temel değerlerine uygun akılcı bir tedavi politikasının olması gerekiyordu. Bu tedavinin en büyük fedakarlıklarından bir tanesini yaşamaya gereken sektörün sanayi olduğunu gün de çok net görüyorduk. Kendimizden kaynaklanmayan bir sorunun çözümündeki en önemli fedakarlığı yapması gereken, bu konudaki büyük zahmeti çeken sektör sanayi sektörü oldu. 2024'te de bunu çok net bir şekilde gör-

dük" diye konuştu.

Özellikle ihracat tarafında bazı sektörlerin ciddi anlamda artı rekabet gücünü kaybettiğini ifade eden Bahçivan, "Özellikle emek yoğun sektörlerimiz ciddi anlamda kârlarından fedakarlık ederek bu işi döndürmeye çalışıyor. Bu sektörlerimizin, bu işi çözebilme noktasındaki gayretleri biraz tikanmış vaziyette. Çünkü belli ki bu program, kurda aşırı bir yükselmeye müsaade etmeyecek. Artık kar fedakarlığının da bir sınırı var" dedi. Bu sektörleri "Başızın çaresine bakın" diyerek göz ardı etme lüksü olmadığını söyleyen Bahçivan, "Türk ihracatına ve Türk istihdamına verdikleri katkılara bel seviyeleri gelmiş olan bu sektörlerimizde bu zorlu dönemde biraz daha pozitif bakmak gerekiyor" dedi. Bu noktada Eximbank desteklerinde bir miktar iyileşme yapıldığını hatırlatan Bahçivan, ancak sadece Eximbank destekleriyle sorunları çözenin çok kolay olmadığını işaret etti.

"2025'te de mucizevi bir değişim olmayacak"

Bu yıl da 2024'te yaşananlara göre çok mucizevi bir değişim beklemeyi çok gerçekçi bulmayan Bahçivan, "Bu program zaten gerçeklerin kabul edilip o gerçeklere uyum sağlayabilmeyi başarabildiğimiz ölçüde belli bir amaçla doğru gidecek. Burada sevindirici olan verilen çabamın, ortaya konan gayretlerin yavaş da olsa adım adım belli bir çözüme doğru gittiğini görmek. Ama zaman alıyor. Belli bir zaman fedakarlığı, sabrı isteyen bir süreç yaşıyoruz" dedi. 2024'ün ilk dönemlerinde süreçle ilgili daha belirsiz bir tablo olduğunu ifade eden Bahçivan, "Şimdi en azından Merkez Bankası'nın faizleri ufkattan da olsa indirmeye başlaması, enflasyonla ilgili yavaş yavaş da olsa olumlu gelişmelerin yaşanması, Türkiye'nin kredi priminin 700-800'den 250-260'a düşmüş olması, bunları üstte koyduğumuz zaman bardağın dolu tarafındaki rakamlar, verilen mücadelelerin çok da boş gitmediğini gösteriyor. Onun için sanayi olarak 2024'teki gösterilen fedakarlığın bir müddet daha devam edeceği gerçeğini göz ardı etmiyoruz" dedi. Sanayinin birinci önceliğinin finansal istikrar, öngörü ve enflasyon olduğunu kaydeden Bahçivan, "Ekonominin en önemli aktörleri olarak enflasyon olduğunu bir ortamda hiçbir şeyin kalitesi ve nitelikli olmayacağını söylüyoruz" dedi.

"Merkez Bankası'na baskı yapmak doğru değil" Öte yandan Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele ve finansal istikrarı dönük izlediği politikaları değerlendiren Bahçivan, "Merkez Bankası bir ülkede korunması gereken en güçlü markaların başında yer alıyor. Çünkü paranızın emanet ettiğiniz yer. Oradaki oluşacak bir kredibilite ve güven zafiyeti, bir sürü farklı bedeller ödenmesine neden oluyor. O nedenle Merkez Bankası'nın faize dökmek 'erken indir', 'biraz geç indir' baskısını altın da kalmaması doğru bulmuyoruz. Birakalım kendi asli iş kende yerine ait olan farklı farklı veri setleriyle, bilgi setleriyle, öngörüyle en doğru şekilde yapsınlar. Bizim Merkez Bankası'na çok fazla artık takılmayıp diğer alanlardaki konuları

"Hasta yoğun bakımdan çıktı diye sevinmeyelim" Ekonomi ve finans çevrelerinde enflasyon rakamlarının düşeceği yönünde olumlu bir hava oluşsa da asıl önemli olanın toplumdaki beklentinin kırılması olduğunu vurgulayan Bahçivan, bunun da zaman alacağını belirtti. "O nedenle hedefler 2025'te belirli bir noktaya gelirse 2026 bir nebeze daha olumlu olabilir" yorumunu yapan Bahçivan, yine de tek hanelli rakamları telaffuz etme konusunda "Erken konuşmama gerekir" diyerek temkinli. Burada geçen her ayın kritik olduğunu söyleyen Bahçivan, "Yani burada ufak bir acelecilik veya bir tereddüt, yaşadığımız 8-10 yıl aradığımızı çok hızlı alıp götürebilir. Yoğun bakımdaki hastanın tekrar normal odaya geçişindeki sarı süreci nasıl ki insanın ciddi anlamda stress sokuyorsa bizim de durumumuz böyle. Çünkü erken bir kararın getireceği bedel, bakan normal odaya götürmeyi bir daha da ağır şartlarda karşı karşıya bırakabilir. Aşırı telaş ya da aşırı iyimserlik noktasındaki bir süreçte tahribat çok daha büyük olur" uyarısını yaptı.

"Yabancı işçi uzun vadeli politika gerektiriyor" Nüfus yapısına göre çalışan bulunamaması durumunda nitelikli ve düzenli yabancı işçilerin masaya yatırılması gerektiğini anlatan Bahçivan, şunları söyledi: "Yabancı çalışan da öyle şok kararlarla değil Türkiye'ye değer katacak olan işler için düzenli ve planlı bir politika ile olmalı. 'Yabancı gelsin bütün açıkları kapatsın' deme lüksü de yok. Çünkü bu da bir süre sonra başka bir takım reformlar getirebilecek. O nedenle bizim ürettiğimiz çok uzun vadeli planlamamız lazım. Bu işi kısa vadeli yaptığımız takdirde mutlak ve mutlak bir yerden sonra bir takım şok hatalı kararlarla karşı karşıya kalma riskini unutmamalıyız."

"Gelecek hikayesini kol gücüyle yazamazız" Bugünkü dünya konjonktüründe sanayideki dönüşümün kaçınılmazlığına da dikkat çeken

Bahçivan, Türkiye'de de özellikle yüksek teknolojiye, yüksek katma değer oluşturmaya dönük teşvik algısında bir farkındalık oluşmaya başladığını söyledi. "Ancak işin acı tarafı ekonomik temel sorunlar işletmelerimizin masasında birincil öncelik olarak yer alırsa, o teşviklerin yeterli kadar doğru algılanıp, doğru değerlendirilmesine dönük oluşması gereken motivasyonu sağlanamıyor" diyen Bahçivan, şöyle devam etti: "Onun için Türkiye bir an evvel şu psikolojiden çıkarak yüksek teknolojiye kaymak zorunda. Artık kol gücüyle, bilek gücüyle emek yoğun sektörlerimize gelecek hikayesi yazmamız çok gerçekçi değil. Belki 1-2 sene gideriz ama bizim mutlak ve mutlak kendimizi dönüştürerek olan alanlara kaymamız lazım." Bu anlamda savunma sanayii ve beraberindeki ekosistem örnek gösteren Bahçivan, doğru modellemeye nitelikli insan gücüne yayılması gerekliliğine işaret etti.

"Bu coğrafyadaki sanayi gücümüz hafife alınmasın" Yaşanan tüm olumsuz tabloya rağmen Türk sanayisinin fırsatları yakalamaya noktasında inancının çok yüksek olduğunu belirten Bahçivan, "Geleceğe dönük en büyük moralimiz de o. Bugün Anadolu'da OSB'lerin içerisinde farklı farklı konulara kıymet üreten o kadar şirketlerimiz var ki. Bütün bu zorluklara rağmen biz dinamizmi, bu gayretleri gösterebilen müteşebbis bir yapıya var. Türkiye'nin bu coğrafyada sanayi noktasında elde etmiş olduğu başarıyı hiç de hafife almayalım. Yani ve zorlu dönemlerde de bunun fevkalade örneklerini görüyoruz. O taraftaki kas ve inat gücümüz de yabancılardan en hayretle izlediği konu. O sihir çok kıymetli" dedi.

"Ocak enflasyonunun tekrar 5 puan geri gelmesi hoş olmadı. Tamam, yıllık enflasyondaki durum olumlu ama hâlâ enflasyonda okat direncin bir şekilde hala durduğunu gösteriyor."

Donald Trump'ın yeniden ABD başkanı seçilmesinin ardından yaptığı açıklamaların da etkisiyle tüm dünyanın öngörülemez bir süreçte olduğunu söyleyen Erdal Bahçivan, "Yani bir sene sonra Avrupa Birliği'nde nasıl bir tablo olacak, desek şu anda cevabı yok. Rusya-Ukrayna Savaşı devam edecek mi, cevabı yok. 50 yılda söylenmesi mümkün olmayan şeyler 50 saniyede söyleniyor. Bunlar stres yaratacak konular. Alimanya'daki seçimlerden nasıl bir tablo çıkacak? Oradaki tablo hiç hafife alınacak bir tablo değil. AB nereye doğru evrilecek? Çin bütün bunlara karşı ne yapacak? Yakın çevremizdeki olaylar ne olacak? Bunlardan mutlaka güçlü fırsatlar da Türkiye için çıkabilir" yorumunu yaptı.

"Trump'la tüm dünya öngörülemez bir süreçte girdi" Donald Trump'ın yeniden ABD başkanı seçilmesinin ardından yaptığı açıklamaların da etkisiyle tüm dünyanın öngörülemez bir süreçte olduğunu söyleyen Erdal Bahçivan, "Yani bir sene sonra Avrupa Birliği'nde nasıl bir tablo olacak, desek şu anda cevabı yok. Rusya-Ukrayna Savaşı devam edecek mi, cevabı yok. 50 yılda söylenmesi mümkün olmayan şeyler 50 saniyede söyleniyor. Bunlar stres yaratacak konular. Alimanya'daki seçimlerden nasıl bir tablo çıkacak? Oradaki tablo hiç hafife alınacak bir tablo değil. AB nereye doğru evrilecek? Çin bütün bunlara karşı ne yapacak? Yakın çevremizdeki olaylar ne olacak? Bunlardan mutlaka güçlü fırsatlar da Türkiye için çıkabilir" yorumunu yaptı.

"Ocak enflasyonunun tekrar 5 puan geri gelmesi hoş olmadı. Tamam, yıllık enflasyondaki durum olumlu ama hâlâ enflasyonda okat direncin bir şekilde hala durduğunu gösteriyor."

"Ocak enflasyonunun tekrar 5 puan geri gelmesi hoş olmadı. Tamam, yıllık enflasyondaki durum olumlu ama hâlâ enflasyonda okat direncin bir şekilde hala durduğunu gösteriyor."

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, DÜNYA'nın sorularını cevapladı.

"Mısır'da yatırım yapmak kaygı verici bir durum değil"

Son yıllarda Türk firmalarının yatırımlarını Mısır gibi ülkelere kaydırmaları hakkında da konuşan Erdal Bahçivan'a göre bu kaygı yaratacak bir durum değil. Bahçivan, "Nasıl ki yabancı sermaye bize gelin diyoruz Türk firmaları da fırsat gördükleri ülkelere yatırım yapabilir. BYD Türkiye'ye geldi, biz niye Mısır'a gitemeyelim? Bunu asla kaygı verici bir durum olarak görmeyelim. Fırsat gördüğümüz yerlerde olmamızın bir sakıncası yok. Bizim özümüzle gereken asıl konu nitelikli iş gücümüzü, nitelikli gençlerimizi kalıcı olarak yurt dışına kaçırmıyorsa ona dertlenmemiz lazım" diye konuştu.

"Konkordato mekanizması, ekosisteme zarar veriyor"

Son dönemde Türkiye'de artan konkordato larına ilgili de değerlendiren İSO Başkanı Erdal Bahçivan, konkordato ilan eden şirket sayısından çok mekanizmanın gündeme getirilmesi gerektiğini vurguladı. "Mevcut konkordato düzeninde ne yazık ki konkordato alan firmayı korurken, onunla çalışan yüzlerce firmayı cezalandırıyor" diyen Bahçivan, "Konkordato sadece finansal alacakları ve kamu alacakları için geçerli olmalı. Firma yapısı ama sizin borcunuz donuyor, gidiyor başka birisinden mal alıyor. O firmayı yaşatacağak o firmayı beraber yaşamış olan firmaları da yaşatmamız lazım. Acilen yasal olarak çözülmeye lazım" ifadelerini kullandı.

"Yabancı Türkiye'deki fırsatları kokluyor"

Türkiye'nin yabancı yatırım açısından ilgi odağı olduğunu dile getiren Erdal Bahçivan, "Farklı fırsatlar, farklı imkanlar yabancılar için her zaman bir ilgi odağı. 2000-2015 yılları arasında farklı sektörlerdeki o çok güçlü yabancı sermaye akışı yaşadı. Ardından bir süreliğine sifirizmi kaybettik. Ama şu anda yabancı yatırımcı, Japon enerji, sırtatları kokluyor. Japonya mesela son yıllarda Türkiye'ye bir ilgi göstermeye başladı. BYD ile başlayan bir Çin geçeri var. Bunlar geleceklere rehber olacak yatırımlar. Biz gelenleri ne kadar mutlu edersen, arkadaş geleceklere de o kadar çok artırılabilir. Yabancı sermaye için tüm engelleri kaldırıp bu potansiyeli ayağa kaldırmamız lazım" dedi.

"Trump'la tüm dünya öngörülemez bir süreçte girdi"

Donald Trump'ın yeniden ABD başkanı seçilmesinin ardından yaptığı açıklamaların da etkisiyle tüm dünyanın öngörülemez bir süreçte olduğunu söyleyen Erdal Bahçivan, "Yani bir sene sonra Avrupa Birliği'nde nasıl bir tablo olacak, desek şu anda cevabı yok. Rusya-Ukrayna Savaşı devam edecek mi, cevabı yok. 50 yılda söylenmesi mümkün olmayan şeyler 50 saniyede söyleniyor. Bunlar stres yaratacak konular. Alimanya'daki seçimlerden nasıl bir tablo çıkacak? Oradaki tablo hiç hafife alınacak bir tablo değil. AB nereye doğru evrilecek? Çin bütün bunlara karşı ne yapacak? Yakın çevremizdeki olaylar ne olacak? Bunlardan mutlaka güçlü fırsatlar da Türkiye için çıkabilir" yorumunu yaptı.

6 ŞUBAT DEPREMLERİNİN 2'NCİ YILINDA HATAY İSO YAŞAM KENTİ'NE ANLAMLI ZİYARET!

TÜRKİYE ağır ticari araç **sana-**
yisinin öncüsü Mercedes-Benz
Türk, Kahramanmaraş merkez-
li depremlerin ilk gününden bu
yana dayanışmanın gücüyle
bölgenin ve bölge halkının ya-
nında olmayı sürdürüyor. Bu
kapsamda; Mercedes-Benz
Türk İcra Kurulu Başkanı Süer
Sülün, Mercedes-Benz Türk
Bayi Ağı ve İşGeliştirme Di-
rektörü Can Balaban ve Mer-
cedes-Benz Türk Kurumsal
İletişim Müdürü Miray Demirel
depremin 2'nci yılında, Merce-
des-Benz Türk'ün Hatay'daki
bayisi Hatay Has'ı, Hatay'ın
Antakya ilçesinde bulunan ve
kuruluşundan itibaren destek
verdikleri **İSO** Yaşam Kenti'ni

ve AÇEV'in (Anne Çocuk Eği-
tim Vakfı) toplumun gelişimine
katkı sağlamayı hedeflediği,
0-8 yaş çocuklara yönelik çeşitli

atölyeler, okul öncesi eğitim ile
çocuk ve ebeveyn destek prog-
ramları düzenlediği Hatay'daki
merkezini ziyaret ettiler.